

på egen hånd, ligesom det før har forstået dette under omstændigheder, der vare mange gange ugunstige.

Redaktionen af nærværende tidsskrift har da heller ikke særlig haft det Millske skrift for øje, da den anmodede mig om en anmeldelse; det er den fortale, Dr. B. har medgivet denne nye udgave, som den ønskede omtalt, og det kan heller ikke nægtes, at denne fortale er af en saadan betydning, at det vilde være uheldigt, ifald den blev uomtalt. At den skulde blive uanset af publikum er ikke rimeligt; men jeg tror ikke, at det danske publikum er således stillet, at det vil kunne vurdere den efter fortjeneste. De synsmåder, som denne fortale skildrer, ere så godt som ubekjendte herhjemme, og da den skildring, Dr. B. giver, er så overordenlig kortfattet, tror jeg, at nogle, måske de fleste, ville få et indtryk af den som af noget rent fantastisk, og at ingen vil være i stand til at vurdere de skildrede synsmåder efter deres rækkevidde for selve det spørgsmål, der danner hovedæmnet for Mills bog. Man kan endvidere med temmelig sikkerhed antage, at nævnte fortale vil forekomme de fleste læsere som et indlæg fra Dr. B's. side i den forhandling, der ifjor førtes i »Tilskuøren« mellem Dr. B. og en anden bekendt forfatter, en forhandling, hvortil fornylig prof. H. Scharling har anset det for nødvendigt at give sit bidrag. Det er i virkeligheden næppe mulig at opfatte fortalen på anden måde, thi den står ikke i nogen synderlig forbindelse med selve Mills skrift, uden for så vidt den lader skimte en fra Mills grundanskuelse himmelvidt forskellig opfattelse af den sociale form, indenfor hvilken der skal blive tale om kvindens emancipation. Handler Mills bog om kvindens frigørelse indenfor et samfund, for hvilket ægteskabet står som den faste grundvold, så synes der i Dr. B's. fortale at åbnes et perspektiv mod tilstande, hvor ægteskab ikke findes; det er kønnenes frigørelse, som vort blik rettes henimod.

Jeg skal nu straks begynde med at bemærke, at den teori om ægteskabets og familiens historiske udvikling, som fortalen refererer, er alt andet end fantasteri. Jeg deler ganske vist ikke Dr. B's. overbevisning om, at den er rigtig, men det er utvivlsomt, at den kan anføre en hel del kendsgerninger af megen vægt til støtte for sig. I de siste tyve år har en række udmærkede forskere fremdraget så mange hidtil upåagtede forhold, som findes eller fandtes i, hvad vi med et